

Täysistunto

Keskiviikko 26.10.2022 klo 14.00—18.33

11. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi lapsilisälain 7 §:n ja toimeentulotuesta annetun lain 11 §:n väliaikaisesta muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 235/2022 vp

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 11. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään sosiaali- ja terveysvaliokuntaan.

Lähetekeskusteluun varataan tässä vaiheessa enintään 30 minuuttia. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja. — Avaan keskustelun. Esittelypuheenvuoro, ministeri Sarkkinen, olkaa hyvä.

Keskustelu

16.40 Sosiaali- ja terveysministeri Hanna Sarkkinen (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Toivottavasti on oikea paperi. — On niin monta esittelypuheenvuoroa peräjälkeen, että pitää vähän vielä varmistaa.

Arvoisa puhemies! Euroopassa on sota, ja sota heijastuu myös talouteen. Venäjän laiton hyökkäyssota Ukrainaan on kiihdyttänyt inflaatiota ja aiheuttanut epävarmuuksia talouteemme. Sota Ukrainassa vaikuttaa siis välillisesti myös suomalaisten ostovoimaan.

Hallitus vastaa elinkustannusten kasvuun ja tukee kansalaisia monin täsmätoimin. Tässä esityksessä ehdotetaan väliaikaisesti muutettavaksi lapsilisälakia ja toimeentulotuesta annettua lakia. Esityksessä ehdotetaan, että joulukuun 2022 lapsilisä maksettaisiin lapsilisän saajille kaksinkertaisena. Paketti on osa laajempaa budjettiriihessä päätettyä kokonaisuutta elinkustannusten ja energian hinnan nousuun vastaamiseksi.

Esityksen taustalla on poikkeuksellinen taloustilanne, jossa muun muassa ruoan, energian ja liikkumisen kustannukset kotitalouksille ovat nousseet. Esityksellä halutaan tukea erityisesti lapsiperheitä ja lisätä lapsiperheiden ostovoimaa. Esityksessä ehdotetaan, että joulukuun lapsilisä maksettaisiin lapsilisän saajille kaksinkertaisena.

Pienituloisimmat lapsiperheet on esityksessä huomioitu siten, että toimeentulotukea myönnettäessä tulona ei otettaisi huomioon joulukuussa 2022 maksettavaa lapsilisää siltä osin kuin sen määrä ylittää tavanomaisen lapsilisän määrän. Tämän tarkoituksena on, että myös perustoimeentulotukea saavat hyötyisivät tuesta täysimääräisesti.

Esitys liittyy valtion vuoden 2022 neljänteen lisätalousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä. Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.12.2022 ja olemaan voimassa 31.12.2022 saakka.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 116/2022 vp

Arvoisa puhemies! Tuleva talvi on monille vaikea. Esityksen hyväksymisen myötä suomalaiset lapsiperheet saivat pientä helpotusta kasvavien elinkustannusten keskellä. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia esittelystä. — Edustaja Räsänen, olkaa hyvä.

16.42 Päivi Räsänen kd: Arvoisa herra puhemies! Tämä joululahja suomalaisille lapsiperheille on tervetullut, mutta lapsiperheiden ostovoimaan tulisi kiinnittää huomiota myös pidemmällä aikavälillä. [Juha Mäenpään välihuuto] Erityinen huoli on siinä, että suomalaisten syntyvyys on ollut pitkään ennätysalhaista. Syitä alhaiseen syntyvyyteen on monia. Perheiden perustamista lykätään vuosi vuodelta yhä pidemmälle, ja vapaaehtoinen lapsettomuus on lisääntynyt, mutta merkittäviä syitä ovat myös taloudelliset huolet, työelämän kuormittavuus ja joustamattomuus, ja myöskään asenneilmapiiri ei kannusta perheen perustamiseen. Esimerkiksi keskusteluissa perhevapaista painotetaan lasten ja perheiden valinnanvapauden sijaan tiukkoja kiintiöitä ja työelämän tarpeita.

No, lapsilisä on todellakin keskeinen keino tukea lapsiperheitä, ja mielestäni sitä tulisi edelleen vahvistaa. Lapsiperheiden perusturvan taso on jäänyt jälkeen yleisestä kustannuskehityksestä. SOSTEn tekemän selvityksen mukaan lapsilisien reaaliarvo on laskenut selvästi viimeisen kymmenen vuoden aikana, ja selvityksen mukaan lapsilisiä pitäisi korottaa jopa 60 prosentin verran tämän vuoden tasosta, jotta päästäisiin vuoden 1994 reaalitasolle. Eli lapsilisään pitäisi kohdentaa asteittain myös selkeitä tasokorotuksia.

Kristillisdemokraattinen eduskuntaryhmä on useissa vaihtoehtobudjeteissa ehdottanut lapsilisään korotuksia, myös niin sanottua vauvatonnia, jolla pystyttäisiin antamaan myönteisiä viestejä lapsiperheille, ja tulemme myös tulevassa vaihtoehtobudjetissa esittämään kaikkiin lapsilisiin kohdentuvaa tasokorotusta myös ensi vuoden osalta.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Kinnunen Mikko, olkaa hyvä.

16.45 Mikko Kinnunen kesk: Arvoisa puhemies! Lapsiperheköyhyys on lisääntynyt koronan ja sodan vaikutuksesta. Lapsiperheiden köyhyys tulee selättää. Hintojen nousu vaikuttaa rajusti kotitalouksiin, joissa syödään paljon, liikutaan paljon ja tarvitaan eniten tilaa, eli lapsiperheisiin. Valtiovarainministeri Saarikko ehdotti ylimääräisten lapsilisien maksamista joulukuussa. Asiasta päätettiin budjettiriihessä. Nyt se on toteutumassa ja voi tuoda moneen perheeseen joulumielen tullessaan.

Ylimääräinen lapsilisä maksettaisiin jokaiselle lapselle jouluaaton aattona. Jos kaksilapsinen perhe saisi normaalisti 199,72 euroa, nyt tiedossa on tuplat. Tämä on täsmätoimi, joka tukee perheiden pärjäämistä. Se kertoo, että Suomessa perheistä pidetään huolta. Tämä on tarpeen paitsi kustannusten nousun vuoksi myös siksi, että lapsia syntyy vähemmän kuin koskaan. Tarvitsemme nyt aivan erityisellä tavalla lapsiystävällistä viestiä.

Arvoisa puhemies! Moni on tässäkin salissa väheksynyt tai paheksunut tätä ehdotusta. Täälläkin on kysytty, miksi ylimääräinen tulonsiirto pitäisi maksaa kaikille tuloihin katsomatta. Maksuton koulutus, äitiyspakkaus, neuvolat ja lapsilisät kuuluvat kaikille perheille ja lapsille. Se on periaate, josta keskusta ei tingi.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 116/2022 vp

Lapsilisä on tulonsiirto lapsiperheiden ja lapsettomien välillä. Sitä ei ole tarkoitettu tulojen tasaamiseen, mitä varten meillä on toimivammat työkalut. Lapsilisä ei ole myöskään automaattinen etu. Se pitää hakea itse. Tämäkin huomioiden ihmisten kriittisiä kommentteja. Jotkut kriitikot ovat hakeneet Kelasta lapsilisää ja nyt ilmoittavat, etteivät sitä tarvitsisi. Ei sitä ole pakko hakea, ja jos kokee, että ei tarvitse sitä, sen voi myös peruuttaa. Suurimmalla osalla perheistä lapsilisät tulevat kuitenkin aivan aitoon tarpeeseen. Ne menevät arjen pyörytykseen, ruokaan, asumiseen ja kulkemiseen, joiden kustannukset ovat nousseet.

Arvoisa puhemies! Ilman myönteistä suhtautumista lapsiin ei ole lapsia. Ilman lapsia ei ole tulevaisuutta. Lapsiperheiden tukeminen on huomisesta huolehtimista.

Kun nyt keskustelemme lapsilisistä, otan tässä yhteydessä myös puheeksi lapsilisien sitomisen indeksiin. Lapsilisät ovat jääneet jälkeen muiden etuuksien tasosta, ja siksi tämä muutos tulisi tehdä. Tarvitsemme lisää päätöksiä lapsiperheiden tueksi, jotta voimme rakentaa lapsiystävällistä Suomea.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Lohikoski, olkaa hyvä.

16.48 Pia Lohikoski vas: Arvoisa puhemies! Kohonneet elinkustannukset ovat nostaneet äsken keskustelussa olleen asumisen hinnan ja sähkön hinnan lisäksi monien peruselintarvikkeiden ja käyttötavaroiden hintoja. Tämä tuntuu lapsiperheiden kukkaroissa erityisellä tavalla, sillä kasvavat lapset kuluttavat, vaikkei perheen tulotaso olisikaan noussut hintojen nousun myötä. Lapsilisäjärjestelmän kautta perheille voidaan taata tänä vuonna hiukan parempi joulukuukausi, kun lapsilisä maksetaan kaksinkertaisena. Erityisen merkittävää on, että tuen saavat käyttöönsä täysimääräisenä myös ne pienituloisimmat lapsiperheet, jotka saavat toimeentulotukea. Tämän varmistamisesta lämmin kiitos ministeri Sarkkiselle.

Jo aiemminkin Suomessa on elänyt yli 110 000 lasta pienituloisissa ja köyhissä perheissä. Lapsiperheköyhyys on valitettavasti totta, vaikka näin ei saisi hyvinvointivaltiossa olla. Nälkä ja vähävaraisuus näkyvät myös kouluissa, kun kouluruokaa menee maanantaisin kaikista eniten. Lapsilisän reaaliarvo on laskenut merkittävästi vuoden 1994 perhetukiuudistuksen jälkeen, sitä ei makseta enää 17 vuotta täyttäneistä, vaikka he eivät ole vielä aikuisia, ja indeksiin sitomattomana etuutena lapsilisän arvo valitettavasti joka vuosi laskee lisää. Mielestäni lapsilisäjärjestelmä tulisi uudistaa ja korjata näiden asioiden osalta tämän päivän tarpeita vastaavaksi.

Nyt käsillä oleva esitys on kertaluonteinen avustus ja sellaisena oikeansuuntainen ja tärkeä ja tulee erittäin suureen tarpeeseen — kaikki apu ja tuki lapsiperheille on tarpeen. Lapsiperheköyhyyttä on torjuttava muun muassa korottamalla jatkossa lapsilisää, työttömyysturvan lapsikorotusta sekä toimeentulotuen lasten perusosaa. Onneksi nämä kaikki asiat ovat tänäänkin asialistalla.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Laiho, olkaa hyvä.

16.51 Mia Laiho kok: Arvoisa puhemies! Käsitlemme nyt ylimääräistä lapsilisää, niin sanottua joululahjarahaa lapsiperheille. Tämä lisä otetaan varmasti ilolla vastaan jokaisessa lapsiperheessä, joka lapsilisää saa.

Kustannukset ovat kasvaneet nyt Venäjän sodan myötä. Asumiskustannukset ja erityisesti ruoan hinta ovat nousseet, ja se jos mikä tuntuu nimenomaan lapsiperheissä. Myös

Pöytäkirjan asiakohta PTK 116/2022 vp

kaikkien muitten elämiseen tarvittavien tarvikkeiden ja liikenteen hinta on noussut. Tämän kertaluonteisen erän pidemmän ajan vaikutukset jäävät todennäköisesti aika pieniksi, kun kyseessä on kuitenkin vain kertaluontoinen erä, mutta varmasti auttaa jokaista lapsiperhettä, kun talouden haasteissa painivat.

Täällä nousi esille, että tämä maksetaan jouluaaton aattona, ja jos vain olisi mahdollista, niin voisi tietenkin olla mukavaa, että se maksettaisiin hieman aiemmin, jolloin sillä voisi ehkä sitten ostaa lapsille jonkun joululahjankin. Tämä voisi olla monen perheen toiveissa.

Yhdyn täällä moniin muihin puheenvuoroihin siinä, että lapsilisäjärjestelmää olisi tarpeen kehittää, ja myös itse olen sitä mieltä, että tämä lapsilisä pitäisi sitoa indeksiin, jolloin se huomioisi paremmin myöskin kustannustason nousun ja eläisi paremmin ajassa. Lapsilisä on verotonta tuloa, joka maksetaan jokaiselle lapsiperheelle taustasta riippumatta, ja niin pitää tietenkin ollakin. Se on tarkoitettu lapsen tarpeisiin, ja lapsen tarpeet ovat osittain samanlaiset perheestä riippumatta. On varmasti iloinen asia monessa lapsiperheessä ottaa tämä tukimuoto nyt tässä talvella vastaan.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Myllykoski.

16.53 Jari Myllykoski vas: Arvoisa herra puhemies! Kiitoksia ministerille esittelystä. Tulee jo nyt jouluihin mieli tätä käsiteltäessä, kun on kyse hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi lapsilisän 7 §:n ja toimeentulosta annetun lain 11 §:n väliaikaisesta muuttamisesta. Tämä ehdotus on erittäin tervetullut juuri nyt tässä kriisissä, mikä meillä on Ukrainan sodasta johtuvana, mutta myös tässä energiakriisissä, mikä meillä on. Tämä on se tervetullut lahja. Ne, jotka kritisoivat, että tässä esimerkiksi keskustalainen ministeri on tullut ikään kuin vaaliteemalla, niin minun mielestäni se on halveksuttavaa. Tässä on todellakin sydämellä koko hallitus ajatellut, että tässä tehdään nyt lapsiperheille sitä työtä, mikä hallituksen tarvitsee tässä tilanteessa tehdä.

Ja kuten edustaja Lohikoski sanoi, erityinen kiitos ministeri Sarkkiselle siitä, että tavoitteena on huomioida kaikkein pienituloisimpia perheitä siten, että myös toimeentulotukea saavat perheet hyötyvät esitetystä lapsilisän korotuksesta. On erittäin hienoa, että tässä kohtaa voisi sanoa, että nyt keskustelu on avattu siitä, voisiko lapsilisä jatkossa... Kun toivottavasti tätä järjestelmää uudistetaan, niin kuin tässä salissa ollaan tänään jo useampaan otteeseen kuultu ja toiveita siitä, että koko järjestelmää voitaisiin jotenkin uudistaa, niin kyllä näin uskallan sanoa. Ja tiedän, että on vasemmistoliiton tavoite, että tämä oikeus olisi nimenomaan myös sitten toimeentulotukea saavilla perheillä, jotta lapsilisä todellisuudessa olisi lapsilisä, eikä niin, että se vähentäisi toimeentulotukea sitten ja sopeutettaisiin heti. Minun mielestäni ihan yhtä lailla kuin jos toimeentulotuella oleva henkilö tekee luottamustehtävää ja saa kunnanvaltuuston kokoukselta palkkion, niin sehän ei kuitenkaan saa sitä todellisuudessa.

Meillä on tiettyjä asioita, joita meidän järjestelmä tavallaan antaa, mutta saman tien otetaan heti pois. Ja lapsilisä on kyllä luonteeltaan sellainen, että sen pitää tulla sitten kaikille, tai sitten meidän täytyy ruveta portaittain katselemaan sitä. En minä ole kateellinen niille vanhemmille enkä niille tuleville aikuisille, joidenka tilille lapsilisä menee, jotta sitten ensiasunnon ostaminen on helpompaa.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Ledamot Rehn-Kivi, var vänlig.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 116/2022 vp

16.56 Veronica Rehn-Kivi r: Ärade talman! Barnfattigdomen har under flera år ökat i Finland, och den höga inflationen har ytterligare förvärrat situationen och drivit tusentals barnfamiljer under fattigdomsgränsen. De stigande mat- och energikostnaderna är problematiska och måste tacklas för att förhindra ytterligare negativa fenomen i samhället, såsom barns utanförskap. Det är klart att tryggheten av välfärden för barnfamiljerna också förutsätter långvariga åtgärder, vilket sänkningarna av dagvårdsavgifterna är ett gott exempel på.

Det nu föreslagna höjda barnbidraget kan ses som en välkommen extra julklapp för våra barnfamiljer och signalerar att vi i detta läge vill satsa på barnen.

Arvoisa puhemies! Lapsiköyhyys on vakava ongelma, joka valitettavasti on lisääntynyt viime vuosikymmeninä. Korkean inflaation takia lapsiperheisiin kohdistuva paine on nyt kovempi kuin pitkään aikaan. Elintarvikekustannusten lisäksi energia- ja polttoainekustannukset aiheuttavat ikäviä vaikutuksia, jotka epäsuorasti saattavat kohdistua etenkin lapsiin, heidän kehitykseensä ja myös harrastusmahdollisuuksiin. Jos perheet joutuvat taloudellisiin vaikeuksiin, tämä voi pahimmillaan johtaa tuhansien lasten sosiaaliseen syrjäytymiseen. Tällaisiin tilanteisiin on suhtauduttava vakavasti.

Arvoisa puhemies! Panostamalla lapsiperheisiin tehdään tärkeitä investointeja myös tuleviin sukupolviin ja koko maan tulevaisuuteen. Menestyksellä ja tehokas tuki lapsiperheille edellyttää tietenkin myös pitkäjänteisiä toimenpiteitä, joista varhaiskasvatuksen asiakasmaksujen alentaminen on hyvä esimerkki.

Peräänkuulutan kuitenkin myös lapsilisäjärjestelmämme kokonaisuudistusta. Lapsilisän tulee jatkossakin olla perheillemme universaalinen tukimuoto, koska sillä on tärkeä signaaliarvo kaikkien lasten tärkeydestä yhteiskunnallemme, mutta lapsilisän suuruus lasta kohden ja lapsimäärän mukaan vaatisi muutoksen. Ensimmäisestä lapsesta tulisi mielestäni maksaa enemmän, koska silloin perheen on tehtävä kaikkein isoimmat hankinnat lasta varten. Lapsilisän väliaikaista korotusta on kuitenkin pidettävä tervetulleena ja hyvin ansaittuna joululahjana meidän perheille.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia, tack. — Edustaja Berg, olkaa hyvä.

16.59 Kim Berg sd: Arvoisa puhemies! Ylimääräisenä joulukuussa annettava lapsilisä helpottaa vuoden pimeimmän ajan ja juhlakauden keskellä perheitä. Samalla ylimääräinen lapsilisä ei vaikuta toimeentulotuen tasoon, mikä on erittäin tärkeää juuri sen takia, että raha tulee myös pienituloisimmille oikeasti lisäapuna. Lisäksi samassa hallituksen esityksessä esitetään myös yksinhuoltajakorotuksen maksamista korotettuna.

Kaiken kaikkiaan monia tarpeellisia asioita sisältävä esitys, jota on helppo kannattaa.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Mäenpää, olkaa hyvä.

17.00 Juha Mäenpää ps: Arvoisa puhemies! Keskustelemme täällä tästä joulukuuksi suunnitellusta lapsilisän korottamisesta. Vaikka edustaja Myllykoski otti esille mahdolliset puheet, että tämä olisi tämmöinen keskustalaisen ministerin imagonkohotuskampanja — se saattaa kyllä vaikuttaa siltä, koska se tuli hyvin samaan aikaan kuin ne gallupit tulivat — niin kyllä tämä ihan tärkeä asia on, ja tämä kohdistuu kyllä oikeaan osoitteeseen, että

Pöytäkirjan asiakohta PTK 116/2022 vp

tämä menee lapsiperheille. Tämä nykyinen energia- ja polttoainetilanne vaatisi ehkä enemmänkin tukea siihen.,

Itse olen perheenisä, ja vaimo kuljettaa lapsia viikolla harrastuksissa, ja täytyy sanoa, että varmaan myöskin lasten harrastukset tulevat kärsimään kohonneiden polttoainehintojen johdosta. Aikaisemmin olen toiminut urheiluseuran puheenjohtajana, ja yhä edelleen tulee yhteydenottoja näistä asioista. Saattaa olla jalkapallojoukkueen valmentaja huolissaan siitä, kun lapsia ei kyetä kuljettamaan enää harjoituksiin, ja totta kai hän myös itse jatkoi omaa osaansa siinä, että hänkin on päättänyt, että hän ei enää lähde pelireissuille omalla autolla kuljettamaan lapsia, koska polttoaineiden hinnat ovat nousseet, vaan hän yrittää itsensä kammata joidenkin vanhempien kyettiin. Eli kyllä tämä ihan oikeaan osoitteeseen menee.

Kun edustaja Myllykoski sanoi, että tämän on hallitus ihan luonut, niin en minä ainaakaan tiedä, että oppositiosta tätä kukaan olisi vastustanut sinänsä. Tämä on erittäin hyvä asia, tämä kohdistuu oikein, vaikka ehkä tässä nyt pieniä semmoisia vappusatasen piirteitä olisikin ollut, niin kuin edustaja Myllykoski esille otti. — Kiitoksia.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Räsänen, olkaa hyvä.

17.02 Päivi Räsänen kd: Arvoisa herra puhemies! Ainakaan kristillisdemokraatit eivät ole tätä esitystä moittineet, vaan päinvastoin olemme sitä tervehtineet ilolla.

Täällä on käyty mielestäni tärkeää keskustelua lapsilisäjärjestelmästä. Pidän tärkeänä sitä, että lapsilisä säilyy universaalina etuutena, jota ei veroteta eikä tehdä tulosidonnaiseksi, koska lapsilisää ei ole alun perinkään tarkoitettu tasaamaan tuloeroja hyväituloisten ja pienituloisten välillä. Sitä varten meillä on olemassa verotus. Lapsilisän tarkoitus on pikemminkin tasata tuloeroja lapsettomien ja lapsiperheiden välillä, ja sen takia pidän tärkeänä, että lapsilisä säilyy jatkossakin nykyisen muotoisena etuutena. Tosin sitä kyllä tulee kehittää, ja pidän kyllä erittäin kannatettavana sitä ehdotusta, josta muun muassa edustaja Aittakumpu on tehnyt lakiesityksen, että lapsilisä sidottaisiin muiden sosiaaliturvaetuuksien tavoin kansaneläkeindeksiin, jolloin se seuraisi myös hintojen kehittymistä ja elinkustannusten nousua.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Sarkomaa, olkaa hyvä.

17.04 Sari Sarkomaa kok: Arvoisa herra puhemies! Ylimääräinen lapsilisä vuoden lopussa on varmasti lämpimästi tervetullut asia lapsiperheille. Elämme sellaista aikaa, kun kustannukset nousevat, että huoli on todella monessa perheessä siitä, miten selvitään, ja on tärkeää, että eduskunnassa tarkkaan käymme koko valtion talousarvion läpi ja katsomme, että tilanne ei tulisi kohtuuttomaksi kenellekään. Se on haastava tehtävä. Lapsilisäjärjestelmä on arvokas, ja se on tärkeää säilyttää. Sitä varmasti pitää ja voi kehittää, ja siitä varmasti seuraavalla eduskuntakaudella keskustelemme, ja on hyvä, että linjauksia tehdään jo nyt. Erityisen tärkeää on, että teemme sellaista politiikkaa, että lapsilisäjärjestelmä on tulevaisuudessa tulevaisuuden perheille.

Ihan tässä keskustelun lopuksi haluan nostaa esille vahvan huoleni valtion vahvasta velkaantumisesta ja siitä velkataakasta, jonka me siirrämme nyt tämänkin budjettikirjan myötä tuleville sukupolville. Selvä on, että mitään isoa leikkausräystä ei voi tehdä, mutta on todella tärkeää, että hyvin pian saamme selkeän polun, miten me sopeutamme taloutta ja

Pöytäkirjan asiakohta PTK 116/2022 vp

teemme niitä toimia, että talous kestää. Puhdas ympäristö ja kestävä talous ovat varmasti paras perintö lapsille, ja kun huolella huolehdimme valtiontaloudesta, voimme sillä myöskin varmistaa, että lapsilisä voidaan maksaa sitten meidän lapsillemme ja lastenlapsillemme ja tuleville sukupolville.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Ministeri Sarkkinen, kaksi minuuttia, olkaa hyvä.

17.06 Sosiaali- ja terveysministeri Hanna Sarkkinen: Arvoisa puhemies! Kiitos jälleen hyvästä keskustelusta. — Todella kyseessä on laajasti lapsiperheille suuntautuva toimi, jolla pyritään tukemaan lapsiperheiden toimeentuloa hintojen nousun keskellä. Kuten täällä on todettu, esimerkiksi ruuan hinnannousu vaikuttaa erityisen paljon nimenomaan lapsiperheisiin.

On totta, että lapsilisien ostovoima on jäänyt jälkeen vuosikymmenten saatossa, ja selkeä syy tähän on se, että lapsilisät eivät ole indeksisidonnainen etuus, toisin kuin lähes kaikki muut sosiaalietuutemme. Tämä kertakorotus paikkaa tätä tuen tason jälkeenjääneisyyttä tässä vaikeassa tilanteessa, jossa kustannukset ja elinkustannukset nousevat.

Näen itse, että pitkällä tähtäimellä lapsilisien indeksointi olisi paras tapa huolehtia siitä, että lapsilisät eivät jatkuvasti jäisi jälkeen — se olisi parempi kuin mitkään kertakorotukset — mutta kuten ymmärrämme, kyseessä on iso hallitusohjelmatasoinen päätös, jolla on merkittävä ja kauaskantoinen talousvaikutus.

Näen kyllä myös, että lapsilisien rakennetarkastelua on tehtävä, ja tämä on siellä sosiaaliturvauudistuksen parlamentaarisessa ryhmässä myös yhtenä teemana. Esimerkiksi tämä 17-vuotiaiden kysymys ansaitsee huomiota. Kuitenkin myös itse toivon, että universalismista pidetään lapsilisäjärjestelmässä kiinni, kuten myös edustaja Räsänen tästä puhui.

Kuten täällä on todettu, tämä hintojen laaja-alainen nousu uhkaa tiputtaa lapsiperheitä köyhyyteen, ja lapsiperheköyhyyden varjo ihmisen elämässä on usein pitkä, joten on tärkeää, että me pyrimme näillä erilaisilla täsmätoimilla ehkäisemään köyhyyden lisääntymistä ja pitkittymistä, ja myös toimeentulotukea saavat, kaikista pienituloisimmat perheet on tässä esityksessä huomioitu.

Maksupäivästä sanon, että lapsilisää maksetaan aina 26. päivä tai ennen sitä, mikäli se sattuu pyhälle, eli nyt se maksetaan 23. päivä. Tätä maksupäivää ei voida mitenkään helposti muuttaa, ja on paras, että me ajetaan tämmöiset lisätuet sisään meidän normaaliin tukeen, etteivät maksatus ja tietojärjestelmät vain häiriinny. [Sari Sarkomaa: Juuri näin!]

Toivon, että eduskunta käsittelee esityksen ripeästi, jotta Kela pääsee myös valmistautumaan toimeenpanoon. — Kiitos.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin sosiaali- ja terveysvaliokuntaan.